

Länsstyrelsen
Västra Götaland

179 projekt som förändrar

– Projekt för nyanlända, ensamkommande barn och asylsökande
finansierade av Länsstyrelsens statsbidrag 2018–2019

Förord

Kommuner och det civila samhället har en avgörande roll i mötet med nyanlända och asylsökande. En meningsfull och framtidsinriktad första tid i Sverige skapar goda förutsättningar för en god och hållbar etablering. Genom att befästa demokratiska värderingar, stärka respekten för mänskliga rättigheter och öka tilliten till varandra skapar vi gemensamt ett mer hållbart samhälle.

Genom de statsbidrag som kommuner och det civila samhället i Västra Götaland kan söka från Länsstyrelsen kan många kreativa idéer och framtidshopp förverkligas. Jag är särskilt glad över att de olika projekt som genomförts under 2018 och 2019 präglas av en så hög grad av samverkan. Det är en viktig del för att driva på för en hållbar utveckling inom länet. De projekt som nu presenteras har också kopplats till Agenda 2030 och mänskliga rättigheter. Vi har som samhällsaktörer ett ansvar att bidra till målen i agendan. Dess framgång är beroende av vårt gemensamma engagemang.

Genom alla dessa 179 projekt – från Bengtsfors till Borås, från Tibro till Tjörn – står det tydligt: resan till ett mer hållbart samhälle börjar i din närmaste omgivning. Det är i den lokala kraften och mötet mellan människor som verklig förändring börjar. Därför har länets kommuner, region och civilsamhälle tillsammans med näringslivet en väsentlig roll att spela i detta arbete.

Agenda 2030 pekar på vikten av en effektiv offentlig samverkan och att dra nytta av varandras erfarenheter för en hållbar utveckling. Jag hoppas att denna projektkatalog ska inspirera och utmana till fortsatt kreativitet och samverkan i länet. Gemensamt kan vi lägga grunden för mer jämlika förutsättningar och bra start i såväl län som land.

Trevlig läsning!

Anders Danielsson
Landshövding
Länsstyrelsen Västra Götaland

Rapportnr: 2019:45

ISSN: 1403-168X

Rapportansvarig: Frida Holmqvist, Daniel Uddling, Kristina Körnung, Andrea Buske och Erika Melin

Form: Ida Edgren

Foto: Camilla Zilo och Misak Nalbandian

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götaland, enheten för integrationsfrågor

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland under Publikationer/Rapporter.

Innehåll

Förord	3
Inledning	7
Agenda 2030 och mänskliga rättigheter	9
Hälsa och välbefinnande	11
Hälsa	11
Beviljade projekt	12
Noaks Ark – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga asylsökande	13
Fritid	16
Beviljade projekt	16
God utbildning för alla	19
Föräldrar	19
Beviljade projekt	20
Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare	21
Kunskaper om det svenska samhället	23
Beviljade projekt	24
Svenska språket	26
Beviljade projekt	27
Aktiviteter för att underlätta asylsökandes etablering i samhälls- och arbetslivet, Mariestad	30
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	33
Arbete	33
Beviljade projekt	34
Lerumstrappan – steg i rätt riktning	35
Hållbara städer och samhällen	39
Bostäder	39
Beviljade projekt	39
Tips från Länsstyrelsen	40
Användbara länkar	41
Jämställda integrationsprojekt	42

Inledning

Denna projektkatalog sammanställer de projekt som Länsstyrelsen i Västra Götalands län beviljat medel för inom ramen för statsbidragen § 37, § 37a samt Tidiga Insatser för Asylsökande (TIA) under åren 2018 och 2019. Projektkatalogen syftar till att främja utbyte av erfarenheter mellan aktörer, sprida goda exempel och synliggöra olika projekt som pågår i länet.

Kommuner och kommunalförbund kan söka utvecklingsmedel för projekt som syftar till ökad beredskap och kapacitet för mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn. Dessa medel utgår ifrån § 37 och § 37a i ersättningsförordningen 2010:1122. Länsstyrelsen samordnar även TIA och lämnar ersättning till projekt som riktar sig mot denna målgrupp.

Under 2018 och 2019 har 179 projekt beviljats medel av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Projekten har varierande fokus och prioriteringar, men samtliga fokuserar på att stärka nyanländas etablering och/eller att bidra till en meningsfull väntan under tiden som asylsökande. En central del i många av projekten är samverkan med andra aktörer.

Projekten i katalogen är indelade i sju olika teman: hälsa, fritid, föräldrar, kunskaper om det svenska samhället, svenska språket, arbete samt bostäder. Dessa olika teman är kopplade till mål i Agenda 2030, som är FN:s agenda för hållbar utveckling. Flera teman i katalogen kopplas till samma Agenda 2030-mål.

En del svåra vägval har behövt göras, då projekten har flera syften och kan knytas till flera olika teman och agendamål. Bredden och kreativiteten i projekten synliggör att det finns ett stort engagemang i länet i arbetet med nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn under den första viktiga tiden i Sverige.

För mer information om enskilda projekt, kontakta Länsstyrelsen i Västra Götaland:
vastragotaland@lansstyrelsen.se

[Aktuella utlysningar finns på Länsstyrelsens webbplats.](#)

Agenda 2030 och mänskliga rättigheter

Agenda 2030 är en strategi för att nå hållbar utveckling på alla nivåer i samhället. Varje mål grundas i mänskliga rättigheter. Regeringen har deklarerat att Sverige ska gå i bräschen för Agenda 2030 och genomförandet av agendans sjutton globala mål och 169 delmål. Kommuner och regioner har en viktig roll i detta arbete.

De globala målen är integrerade och odelbara. Den vägledande principen i arbetet med målen är att ingen ska lämnas utanför. Jämlikhet och jämställdhet är såväl egna mål som tvärgående principer i agendan. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar utveckling och en grundpelare i genomförandet av Agenda 2030.

Mål 5 handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnor och flickors egenmakt. Delmålen pekar bland annat på att diskriminering, våld och övergrepp mot kvinnor och flickor ska avskaffas, samt att fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande ska säkerställas.

Mål 10 om minskad ojämlikhet handlar om att verka för ett inkluderande samhälle där ingen lämnas utanför i utvecklingen. Därför ska skillnader i samhället minska och diskriminering motverkas. Lika rättigheter och möjligheter ska gälla oavsett kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning.

Av särskild vikt är också de fyra grundprinciperna i FN:s konvention om barnets rättigheter: principen om alla barns lika värde och rättigheter - inget barn ska diskrimineras (artikel 2), barnets bästa ska beaktas i alla frågor som rör barn (artikel 3), varje barns rätt till liv och utveckling (artikel 6) samt principen om barnets rätt till delaktighet och inflytande – att bli hörd och få sina åsikter beaktade (artikel 12).

Projekten i denna katalog är indelade i sju olika teman, där varje tema är kopplat till ett Agenda 2030-mål. Målen och mänskliga rättigheter kan utgöra en guide i planeringen av verksamhet, projekt och aktiviteter. Genomgående ska jämställdhet beaktas i arbetet med de olika projekten. Rättigheterna regleras både genom grundlag och övrig lagstiftning samt de internationella konventioner Sverige har anslutit sig till.

I denna skrift har vi gjort ett urval av relevanta konventionsartiklar från FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt FN:s konvention om barnets rättigheter i förhållande till de globala målen. För den sistnämnda konventionen har i förekommande fall UNICEF:s (FN:s barnfond) kortversion av artiklarna använts för ökad tydlighet.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. (artikel 3)

Var och en har rätt till vila och fritid, innefattande skälig begränsning av arbetstiden samt regelbunden betald ledighet. (artikel 24)

Var och en har rätt till en levnadsstandard tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande, inklusive mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala tjänster (...). (artikel 25:1)

Var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner. (artikel 27:1)

Var och en har rätt till skydd för de ideella och materiella intressen som härrör från vetenskapliga, litterära och konstnärliga verk till vilka han eller hon är upphovsman. (artikel 27:2)

FN:s konvention om barnets rättigheter

Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. (artikel 6)

Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. (artikel 24)

Barn har rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. (artikel 31:1)

Barn ska skyddas från narkotika. (artikel 33)

Hälsa och välbefinnande

Rätten till hälsa och rätten till fritid är mänskliga rättigheter som samtidigt är viktiga förutsättningar för ett jämlikt samhälle och för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling.

Hälsa

Hälsa spelar stor roll för hur snabbt en person kan etablera sig i samhället. För många individer innebär migrationsprocessen en stress som kan ta sig olika uttryck under den första tiden i Sverige. Det kan handla om traumatiska erfarenheter av förtryck, krig och flykt, men också om en ovisshet över hur framtiden ska bli. För flertalet asylsökande kännetecknas asyltiden av osäkerhet, som kan öka den psykiska eller fysiska ohälsan.

Även efter ett beviljat uppehållstillstånd kan personer känna sig isolerade, känna oro över familjemedlemmar som är kvar i hemlandet och därmed ha svårt att koncentrera sig på etablering i det nya landet. Upplevelser av diskriminering och utanförskap påverkar också människors psykiska hälsa. Nyanländas ohälsa är även ett hinder för att delta i arbetslivet. Utrikes födda står i större utsträckning utanför arbetskraften på grund av långvarig sjukdom än inrikes födda. Det gäller i synnerhet kvinnor.

Nyanlända tar inte del av rätten till vård i samma utsträckning som övriga befolkningen. Det kan finnas olika förklaringar till detta, exempelvis kommunikationssvårigheter eller att man inte fått tillräcklig kunskap om det svenska hälso- och sjukvårdssystemet. En del nyanlända och asylsökande har begränsad kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). En förklaring kan vara att sexualundervisning inte ges i hemlandet, eller att barn har kommit till Sverige innan de fått informationen i hemlandet och sedan varit för gamla för att få den via skolan i Sverige.

Tidiga hälsofrämjande insatser under asyltiden underlättar tillvaron för personer som väntar på beslut och framtida etablering. Under 2018 och 2019 har Länsstyrelsen i Västra Götalands län beviljat medel till 17 projekt inom temat hälsa. Flera av projekten knyter även an till temat fritid, då en aktiv fritid främjar psykisk och fysisk hälsa. Projekten handlar bland annat om att erbjuda stödsamtal till personer som befinner sig i asylprocessen, sprida kunskap om hälsa samt erbjuda aktiviteter som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa.

Exempel från länet

I Vänersborg bedriver Röda Korset verksamhet på asylboendet Restad Gård med målet att förbättra den psykiska hälsan hos deltagarna genom individuella samtal samt gruppsamtal. Personalen använder en modell som fångar upp lindriga symtom på depression och PTSD.

RFSL har projekt i Sjuhärad och Göteborg som erbjuder mötesplatser för asylsökande hbtq-personer. Syftet är att stärka individer, förbättra den psykiska hälsan och skapa ett tryggt forum där man kan prata om psykisk och fysisk hälsa.

Töreboda pastorat har beviljats medel för projektet Station 2 Trust. Projektet syftar till att skapa ett resurscenter för rådgivning, stödsamtal och utbildning i frågor om jämställdhet, hedersrelaterat våld och sexualitet. Deltagarna inventerar exempelvis vilka verktyg de behöver för en framtida etablering.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Stödinsatser för att förbättra den psykiska hälsan hos asylsökande på Restad Gård i Vänersborg	Röda Korset Vänersborgskretsen	Vänersborg	913 400 kr	2019	TIA
Station 2 Trust	Töreboda pastorat	Töreboda	303 574 kr	2018/2019	TIA
Social verksamhet	Volontärföreningen Goda Krafter i Alingsås	Alingsås	536 717 kr	2018/2019	TIA
Samspel människa - djur och natur	Studieförbundet Vuxenskolan Väst	Uddevalla, Vänersborg, Stenungsund	265 909 kr	2018/2019	TIA
RFSL Newcomers Sjuhärad - get together	RFSL Newcomers Sjuhärad	Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda	108 186 kr	2018/2019	TIA
Psykosocialt Stöd till asylsökande kvinnor, ungdomar och deras stöttande nätverk	Rädda Barnen Vänersborg	Falköping, Vänersborg	1 026 000 kr	2018/2019	TIA
Newcomers Youth Göteborg	RFSL Ungdom	Göteborg	385 000 kr	2019	TIA
Hälsofrämjande insatser för unga vuxna på asylboende	Noaks Ark Göteborg och Västra Götaland	Vänersborg	430 000 kr	2018/2019	TIA
En värdig och meningsfull väntan i asylprocessen och etableringsfasen.	Svenska Röda Korset Vänersborgskretsen	Vänersborg	905 000 kr	2018/2019	TIA
Utökat psykosocialt stöd till asylsökande och nyanlända med psykisk ohälsa och/eller posttraumatiskt stressyndrom (PTSD)	Lunds, Skara och Strängnäs stift	Skara	175 250 kr	2019/2020	TIA
Newcomers Göteborg	RFSL Göteborg Avdelning 2	Göteborg	75 000 kr	2019/2020	TIA
Integration - social verksamhet	Volontärföreningen Goda Krafter i Alingsås	Alingsås	369 912 kr	2019/2020	TIA
Hälsofrämjande insatser för unga vuxna på asylboende	Noaks Ark Göteborg och Västra Götaland	Vänersborg	458 800 kr	2019/2020	TIA
Newcomers Göteborg	RFSL Göteborg Avdelning 2	Göteborg	179 000 kr	2020	TIA
RFSL Ungdom	Newcomers Youth Göteborg	Göteborg	395 937 kr	2020	TIA
Hälsa, svenska och samhällsinformation	Sensus Studieförbundet Västra Sverige - Göteborg	Göteborg	387 108 kr	2020	TIA
Stödinsatser för att förbättra den psykosociala hälsan	Vänersborgskretsen av Röda Korset	Vänersborg	922 807 kr	2020	TIA

Noaks Ark – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga asylsökande

Tidiga hälsofrämjande insatser för unga vuxna på asylboende är ett projekt som drivs av organisationen Noaks Ark och som fokuserar på unga asylsökandes sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Genom föreläsningar och samtal syftar projektet till att öka unga asylsökandes kunskaper om SRHR, hiv och andra sexuellt överförbara infektioner. Noaks Ark beviljades medel för ett första projekt 2018 och beviljades 2019 medel för en fortsättning av projektet. Verksamheten bedrivs på Restad Gård i Vänersborg och det nuvarande projektet pågår fram till juli 2020.

Foto: Noaks Ark

Hej Saga! Du är projektledare för projektet. Hur kom det sig att ni sökte det här bidraget från Länsstyrelsen?

- Vi gjorde en omstart av lokalföreningen i Göteborg 2017 och inför att vi startade om på nytt hade vi identifierat att det fanns ett stort behov av kunskapshöjande insatser kopplade till sexuell hälsa riktade mot asylsökande. För oss var det självklart att söka TIA-medel för detta, och det var skönt att det fanns ett statsbidrag som kunde underlätta vårt arbete, berättar Saga Khaghani, verksamhetsansvarig på Noaks Ark Göteborg och Västra Götaland.

Vad har hänt i projektet sedan ni fick bidrag från Länsstyrelsen?

- När vi startade projektet så visste vi innehållet på föreläsningarna och vad vi ville erbjuda ungdomarna. Sedan var det en lite snårig process att hitta rätt och nå ut till målgruppen. Vi har fått testa oss fram i mötet med ungdomarna. Vi har varit flexibla, lyhörda och förutsättningslösa, säger Saga och fortsätter:

- Från början hade vi föreläsningar på Restad Gård en gång i veckan, men vi insåg att träffarna blev väldigt populära så då ordnade vi så att vår ordförande kunde ha föreläsningar och personlig rådgivning även under helgtid en gång i månaden. Efter fem månader hade vi nått 235 personer. - Från början tänkte vi ha temaföreläsning-

ar i två omgångar fördelade på två dagar, men det var svårt att binda upp ungdomarna till två efterföljande tillfällen. Och en del ungdomar dök upp vid flera tillfällen och då ville vi såklart inte neka dem. Det viktigaste är ju att vi är där och att de vill delta. Så nu har vi ett nytt tema vid varje tillfälle, med vissa grundelement som alltid tas upp, förklarar Saga.

Hur gjorde ni för att nå ungdomarna?
- Tidigt i projektet fick vi kontakt med Support Group Network (SGN). Det är en organisation grundad av asylsökande som också finns närvarande på Restad Gård. Samverkan med SGN var värdefull i arbetet med projektets utformande, men också i

arbetet med att nå målgruppen, berättar Saga och fortsätter:

- Vi satte upp affischer på plats, spred ordet bland personal och ungdomar, och var på plats på Restad Gård innan projektet för att öka kännedomen om oss. Vi använde oss också av meddelandeappar såsom Whatsapp och Messenger.

Vad har fungerat särskilt bra i projektet?
- Vi har haft hög närvaro och fått god respons från deltagarna. En del var kritiska i början. Men

“Vi har haft hög närvaro och fått god respons från deltagarna.”

/Saga Khaghani, verksamhetsansvarig på Noaks Ark

vi har ett strategiskt och genomtänkt arbetssätt för att introducera dem till ämnet. Det handlar om att börja i en neutral ände. Först pratar vi om skolan och de olika ämnen vi har i skolan. Vi jämför hur skolundervisningen är i Sverige och i hemlandet. Sedan berättar vi att det finns ett ämne i den svenska skolan som heter sex och samlevnad och vi pratar om vikten av att ha kunskap om det. Att kunna svenska ord, lagar och regler kring ämnet. Vi försöker avdramatisera ämnet och prata om lättsamma saker innan vi går in på svåra och mer värdeladdade delar, berättar Saga.

- Vi har fått kommentarer som "Skönt att få denna typ av information här, då man inte fått det på andra lektioner eller hemma förut. Man kan ha mer djupa samtal här än vad man kan ha i skolan", säger Saga och fortsätter:

- Vi har mött både nyfikenhet och ifrågasättande. Man måste kunna sätta sig in i ungdomarnas situation. De kanske har fått höra en sak tidigare i sitt liv och då är det klart att de är ifrågasättande och kritiska. Då är det viktigt med en öppen atmosfär och kunna bemöta det.

- Det har också varit en vinst för projektet att ha en föreläsare som själv talar persiska och dari. Det gemensamma språket gör att man kan knyta an till målgruppen mellan föreläsningarna. Och det kan många gånger vara avgörande för att skapa förtroende, säger Saga.

Har ni stött på några utmaningar?

- Den största utmaningen är att nå tjejgrupper och deras föräldrar. I det första projektet var vår tanke att ha informationstillfällen för både tjej- och killgrupper, men vi insåg under projektets gång att det behövs andra strategier för att få tjejer att delta. Vi fick då ge med oss och fokusera på det som vi hade möjlig-

"Skönt att få denna typ av information här, då man inte fått det på andra lektioner eller hemma förut. Man kan ha mer djupa samtal här än vad man kan ha i skolan."

/deltagare i projektet

het att påverka. Och dessutom är det majoriteten män och killar som bor på Restad Gård, förklarar Saga och fortsätter:

- Kunskapen och erfarenheten som det första projektet gav oss har skapat bättre förutsättningar för oss att nå målgruppen i vårt nuvarande projekt. I det nuvarande projektet

Foto: Noaks Ark

fokuserar vi på killgrupper fram till jul och till våren kommer vi fokusera på tjejgrupper.

På vilket sätt var det svårt att nå tjejer?

- Ett sätt som vi försökt nå unga tjejer på är genom att försöka nå deras föräldrar. Vi har försökt få föräldrarna att inse hur viktigt det är med denna

typ av kunskap.

Har föräldrarna förtroende för oss är det lättare

för döttrarna att delta. Det har dock varit svårt att få kontakt därigenom också, då ämnet för många föräldrar också känns främmande, berättar Saga och fortsätter:

- Just nu håller vi på att etablera kontakt med tjejgrupper. Vi har insett att vi måste använda oss av redan etablerade tjejgrupper, exempelvis matlagningsgrupper och dansgrupper på Restad Gård. Istället för att vi anordnar möten tänker vi att vi ska låna tid av dessa gruppers möten eftersom där redan finns en relation och ett förtroende.

Det finns en risk att några av era deltagare inte kommer få uppehållstillstånd. Märker ni att det påverkar deltagarna och verksamheten?

- Vi är medvetna om att det är en sårbar grupp som vi arbetar med och att många mår väldigt dåligt och känner frustration. Hela asylprocessen försvårar

"Anställ en person som har språkkompetens och som kanske själv har erfarenhet av integrationsprocessen och som kan relatera till målgruppen."

/Saga Khaghani, verksamhetsansvarig på Noaks Ark

självklart situationen. En del av vårt arbete handlar om att få dem att tänka på något annat. Vi pratar om ämnet sexuell hälsa ur ett positivt, lustfyllt och främjande perspektiv. Vi brukar säga "Ni kanske inte tycker att det är värt det, men kunskapen som vi ger er här handlar om er egen anatomi, funktioner, risker, rättigheter och skyldigheter". Kunskaper som deltagarna får behåller de ju även om de inte får stanna i Sverige, säger Saga.

Har ni några lärdomar och tips till kommuner eller organisationer som vill göra något liknande?

- Anställ en person som har språkkompetens och som kanske själv har erfarenhet av integrationsprocessen och som kan relatera till målgruppen. Många av våra deltagare tycker exempelvis att det är positivt med en ung föreläsare, som kanske är lättare för dem att relatera till, säger Saga och fortsätter:

- Ett annat tips är att inte vara rädd för målgruppen, utan använda den. Fråga vad de behöver och hur de skulle vilja ha det. Vi behövde till exempel byta lokal för att de inte kände sig bekväma i den som vi var i.

- Och använd Länsstyrelsen! De kan hjälpa till med mycket, till exempel information om målgruppen, kontaktuppgifter till andra aktörer i området eller för att bolla tankar och idéer, avslutar Saga.

Kort om projektet

Projektet Hälsofrämjande insatser för unga vuxna på asylboende beviljades TIA-medel både 2018 och 2019. Syftet med projektet är att erbjuda asylsökande ungdomar föreläsningar om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, hiv och andra sexuellt överförbara infektioner. Ämnet kopplas till svenska lagar och regler. Verksamheten bedrivs på Restad Gård i Vänersborg och i projektet samarbetar man med Support Group Network, Restad Gård Utbildning AB och Rädda Barnen.

Fritid

En aktiv fritid och deltagande i föreningslivet bidrar till att nyanlända och asylsökande stärker sina sociala nätverk och får möjlighet att träna svenska. Det främjar också den psykiska och fysiska hälsan. En meningsfull fritid bidrar till att isolering bryts och underlättar etableringen i samhället.

Nyanlända och asylsökande deltar inte i föreningsliv i samma utsträckning eller på samma villkor som andra grupper. Vi vet också att nyanlända flickor i lägre utsträckning deltar i idrottsaktiviteter jämfört med nyanlända pojkar. För personer som nyligen kommit till Sverige kan det vara svårt att hitta vägar in i föreningslivet. Möjligheter att ta sig till och från fritidsaktiviteter påverkar också möjligheterna att delta. Att delta i fritidsaktiviteter är också en resursfråga där tid och ekonomi ibland är en förutsättning för delaktighet.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har under 2018 och 2019 beviljat medel till 28 projekt inom temat fritid. Många av projekten kopplar även an till temat hälsa, då en aktiv fritid är hälsofrämjande. Projekten handlar bland annat om fritidsaktiviteter inom sport och idrott, som fotboll för asylsökande och nyanlända. Det finns också projekt som erbjuder andra former av fritidsaktiviteter, såsom fiske- och friluftsliv, att lära sig cykla samt kulturaktiviteter.

Exempel från länet

I samverkan med aktörer från civilsamhället har Borås stad projektet FRIA (Fritid, Integration, Aktivitet), som syftar till att underlätta etablering och social integration för nyanlända personer genom att erbjuda dem fritidsaktiviteter. Projektet ska även främja och fördjupa samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhällesaktörer.

Support Group Network, som är en förening som bildades av asylsökande, arbetar med att utveckla sitt projekt Ungdomshuset på Restad Gård i Vänersborg, som erbjuder fritidsaktiviteter och psykosocialt stöd. Verksamheten syftar till att motverka passivisering, utanförskap och psykisk ohälsa.

STF Norra Skaraborg erbjuder kultur- och naturupplevelser med guidning. På vandringarna delar naturkunniga med sig av sina kunskaper. Guidningarna bidrar till dialog och ökad kunskap om naturen.

Göteborgsregionens kommunalförbund har beviljats medel för NAD i Väst (Nätverk – Aktivitet – Delaktighet), som är en modell som ska ge nyanlända möjlighet att pröva föreningsaktiviteter inom ramen för sin etableringsplan eller sitt etableringsprogram. NAD-aktiviteterna ska underlätta för nyanlända att hitta vägen in i föreningslivet och genom det stärka sitt sociala nätverk, träna på svenska samt delta i hälsofrämjande och studiemotiverande aktiviteter. Projektet ska även stärka samverkan mellan offentlig sektor och det civila samhället.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Samverkan - förstärkt integration i samarbete med föreningslivet	Gullspång kommun	Gullspång	750 000 kr	2018/2019	§37
NAD i väst	Göteborgsregionens kommunalförbund	Länsövergripande	1 200 000 kr	2019/2020	§37
Förarbete NAD väst	Göteborgsregionens kommunalförbund	Länsövergripande	117 556 kr	2018	§37
FRIA (Fritid, Integration, Aktivitet)	Borås stad	Borås	587 656 kr	2020	§37

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Kulturbaserad välkomnande för positiv etablering och inkludering	Lilla Edet kommun	Lilla Edet	499 980 kr	2018/2019	§37a
Vi - aktivera och inkludera för en meningsfull fritid	Bengtsfors kommun	Bengtsfors	1 000 000 kr	2019/2020	§37a
Idrottskul Åmål – Säffle 3.o	Åmåls kommun	Åmål	479 075 kr	2019/2020	§37a
Vara goda krafter	Conventus i samverkan med SISU idrottsutbildarna Västra Götaland	Vara	50 700 kr	2018	TIA
Ung i Lysekil	Lysekils pastorat	Lysekil	200 000 kr	2018/2019	TIA
Transport från aktiviteter för ensamkommande asylsökande då allmänna kommunikationer saknas	Rädda Barnens lokalförening i Kungälv	Kungälv	55 000 kr	2018	TIA
Spontan fotboll för alla i Tidaholms kommun	Fröjereds Idrottsförening	Tidaholm	100 000 kr	2018/2019	TIA
Sommarintegration Lägerdag Svenljunga kommun	Svenska kyrkan, Kinds pastorat	Svenljunga	22 000 kr	2018	TIA
Kulturnätet	Göteborgs stad	Göteborg	154 000 kr	2018	TIA
Kultur- och naturupplevelser i första hand i vårt närområde men även i övriga Sverige	STF Norra Skaraborg	Gullspång, Mariestad, Töreboda	21 000 kr	2018/2019	TIA
Hälsofrämjande insatser Ung fritid Munkedal	Munkedals kommun	Munkedal	422 000 kr	2018/2019	TIA
Hur väl känner du Bohuslän?	Rädda Barnen Ljungkile i samverkan med Uddevalla Pastorat	Uddevalla, Tanum, Munkedal	350 000 kr	2019	TIA
Frölunda Innebandy Integration	Frölunda Innebandyklubb	Göteborg	96 400 kr	2019	TIA
Fotboll för alla	IK Gauthiod	Grästorps	105 275 kr	2019	TIA
Aktivera Cykla Språka	Kopperskyrkan, Equmeniakyrkan i Stenungsund	Stenungsund	124 955 kr	2018/2019	TIA
Aktiv fritid för asylsökande över 18 år	Hönö Idrottssällskap	Öckerö	175 800 kr	2018/2019	TIA
Ungdomshuset	Support Group Network	Vänersborg	742 625 kr	2019/2020	TIA
Spontan fotboll för alla 19/20	Fröjereds idrottsförening	Tidaholm	100 000 kr	2019/2020	TIA
Hur väl känner du Bohuslän?	Rädda Barnen Ljungkile i samverkan med Uddevalla Pastorat	Uddevalla, Tanum, Munkedal, Trollhättan, Kungälv	649 652 kr	2019/2020	TIA
Frihet på cykel	Cykelfrämjandet	Göteborg	324 958 kr	2020	TIA
Fiske och friluftsliv för asylsökande	Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund Sportfiskarna	Göteborg	112 800 kr	2019/2020	TIA
Frölunda Innebandy Integration	Frölunda Innebandyklubb	Göteborg	153 265	2020	TIA

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Var och en har rätt till utbildning. Utbildningen ska vara kostnadsfri, åtminstone på de elementära och grundläggande stadierna. Den elementära utbildningen ska vara obligatorisk. Yrkesutbildning och teknisk utbildning ska vara tillgänglig för alla. Den högre utbildningen ska vara öppen för alla med hänsyn till deras förmåga. (artikel 26:1)

FN:s konvention om barnets rättigheter

Föräldrar eller vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran. Barnets föräldrar eller vårdnadshavare, har gemensamt huvudansvar för barnets uppfostran och utveckling, med statens stöd. Barnets bästa ska för dem komma i främsta rummet. (artikel 18:1)

Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar självförtroende och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället. (Artikel 23:1)

Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla. (artikel 28)

Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion. (artikel 30)

God utbildning för alla

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet och utbildningsinsatser måste möta människors behov under hela livet. Att främja människors lika möjligheter till livslångt lärande gynnar deltagande i arbets- och samhällsliv vilket också lägger grund för ökad jämlikhet.

Föräldrar

Asylsökande och nyanlända föräldrar kan uppleva att det är svårt att orientera sig i ett nytt land. Det kan exempelvis handla om en osäkerhet när det gäller kontakt med socialtjänst, skola och myndigheter. I den nationella strategin för föräldraskapsstöd betonas att föräldrar som är nyanlända kan ha särskilda behov av stöd.

Längre perioder av föräldraledighet kan försena språkinläring och etablering i samhället. Föräldraledigheten riskerar att skapa isolering på grund av att man som förälder inte deltar i aktiviteter som utbildningar, arbete och fritidssysselsättning i samma utsträckning som övriga. För att stärka möjligheten till snabb etablering behövs insatser även under föräldraledigheten. Inom § 37a har projekt som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn varit prioriterade under 2018 respektive 2019.

Projekt som riktar sig till föräldralediga är viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnor deltar i högre utsträckning i etableringsprogrammet på deltid, oftast på grund av föräldraledighet. Föräldraledighet är den främsta orsaken till avbrott i samhällsorienteringen för kvinnor, medan det för män är arbete.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har under 2018 och 2019 beviljat medel till 18 projekt inom temat föräldrar. Projekten syftar bland annat till att stärka möjligheter för föräldralediga att delta i aktiviteter. Flertalet projekt riktar sig till nyanlända kvinnor i syfte att öka möjligheten delta i aktiviteter, genom att man i samband med aktiviteten exempelvis erbjuder barnpassning. Många projekt kombinerar även verksamheten Öppen förskola med samhällsinformation och språkundervisning till föräldrar.

Exempel från länet

Pappagrupper för jämställdhet och integration är ett projekt i Tanums kommun som skapar en arena där nyanlända pappor träffar etablerade föräldrar och delar erfarenheter kring föräldraskap. Deltagarna får träna svenska, utöka sitt sociala nätverk och får kunskap om vad det innebär att vara förälder i Sverige. Projektet syftar till att främja jämställdhet inom familjen, skapa en mer jämställd etablering och på sikt ett mer jämställt samhälle.

Borås stad har projektet Språkstödjande insatser genom föräldraskapsstöd. På öppna förskolan diskuteras föräldraskap i olika föräldragrupper och stödjer därigenom också språkinläringen för nyanlända föräldrar. Samtalen sker utifrån Västra Götalandsregionens material Tillsammans.

I Falköpings kommun finns projektet Familjecentralen – en arena för integration, som syftar till att använda familjecentralen som en mötesplats för nyanlända föräldrar där de kan möta andra föräldrar, träna svenska och skapa nya sociala nätverk.

Göteborgsregionens Kommunalförbund har ett projekt som handlar om föräldrastöd för nyanlända. Projektet har tre delmål: kompetensutveckling för personal som möter nyanlända familjer, vidareutveckling av föräldrastödkurser inom ramen för samhällsorienteringen, samt erfarenhetsutbyte och ökad samverkan mellan kommuner.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
GR-kommuner i samverkan för att stödja nyanlända och deras föräldrar	Göteborgsregionens Kommunalförbund	Göteborgsregionen	2 612 000 kr	2018/2019	§37
Öppen förskola - Öppen (tillgänglig) för alla	Essunga kommun	Essunga	267 600 kr	2018/2019	§37a
Underlätta integrationen för föräldralediga och deras barn 0–6 år	Falköpings kommun	Falköping	596 000 kr	2018/2019	§37a
Svenska med baby	Skara kommun	Skara	378 000 kr	2018/2019	§37a
Språkvän	Härryda kommun	Härryda	233 400 kr	2018/2019	§37a
Pappagrupper för jämställdhet och integration	Tanum kommun	Tanum	560 798 kr	2018/2019	§37a
Flyktiguide och kulturtolkar med fokus på föräldraledigas integration	Stenungsunds kommun	Stenungsund	1 485 000 kr	2018/2020	§37a
Familjecoach Lysekil kommun	Lysekil kommun	Lysekil	702 000 kr	2018/2019	§37a
Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare	Borås stad	Borås	402 200 kr	2019	§37a
Öppna förskolan som arena för Integration – förberedande SFI, Samhällskunskap och brobyggare	Göteborgs stad	Göteborg	1 000 000 kr	2019/2020	§37a
Strömstad stärker barnperspektivet genom nyanländas föräldraroller	Strömstad kommun	Strömstad	1 000 000 kr	2019/2020	§37a
Språkstödjande insatser genom föräldraskapsstöd	Borås stad	Borås	544 000 kr	2019/2020	§37a
SFI och Familecentralsverksamhet i samverkan	Vänersborgs kommun	Vänersborg	514 176 kr	2019/2021	§37a
Första förskolekontakten – öppna förskolan som introduktion för nyanlända familjer	Mölndal stad	Mölndal	661 889 kr	2019/2020	§37a
Familjecentralen en arena för språk och integration	Falköpings kommun	Falköping	610 000 kr	2019/2020	§37a
Kulturtolkar växlar upp	Tjörns kommun	Tjörn	1 200 000 kr	2019/2020	§37a
Stöd till föräldrar genom kulturtolkar	Föreningen Tidigt Föräldrastöd	Göteborg, Vänersborg	631 418 kr	2019/2020	TIA
Familjecafé med psykosocialt stöd	Rädda Barnen	Vänersborg	450 000 kr	2020	TIA

Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare

Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare är ett projekt som vill underlätta för nyanlända personer som är föräldralediga att etablera sig i samhället och lära sig språket. Metoden är möten med etablerade boråsare som befinner sig i samma situation. Projektet ska även öka möjligheterna för deltagarna att hitta till och ta del av andra verksamheter i kommunen. Verksamheten pågår januari till december 2019 och finansieras av §37a-medel.

Hej Stefan, Nicholas, Ellie och Michelle! Ni är delaktiga i projektet Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare. Hur kom det sig att ni sökte det här bidraget från Länsstyrelsen?

– När utlysningen kom frågade vi oss om vi hade behov av en insats riktade till föräldralediga. Föräldralediga har varit en tydlig målgrupp och bidraget gav oss möjlighet att göra riktade insatser med den målgruppen i fokus, berättar Stefan Permanto, integrationshandläggare på Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad.

– Det finns så många olika behov att det är svårt att veta vad man ska rikta in sig på. Då är det positivt att det finns en prioritering bland de utlysta pengarna, säger Nicholas Waller, integrationshandläggare på Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad.

Kan ni berätta lite vad som har hänt i projektet sen ni fick bidrag från Länsstyrelsen?

– Vi träffade första gruppen i mars 2019, och nu är vi inne på tredje gruppen. Deltagarna träffas i mindre grupper på olika mötesplatser, bland annat Familjecentraler och Öppna förskolan, där det finns möjlighet att prata med varandra och träna svenska. I projektet görs även utflykter till andra platser och aktiviteter i Borås, berättar Michelle Helander, verksamhetsutvecklare på Medborgarskolan Storgöteborg.

Vilka personer deltar i era verksamheter?

– Det är framförallt föräldralediga kvinnor som har deltagit i aktiviteterna, men i projektet har vi i både inbjudan och marknadsföring riktat oss till alla föräldrar, säger Ellie Seifi, integrationshandläggare på Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad.

– Mammorna har en viktig roll och stärker vi dem redan nu så har vi kommit en bit på vägen

i samhällsutvecklingen. Vi har på plats pratat om att pappor också är välkomna, sedan har det varit svårt att påverka vilka som kommer. Vi har haft några pappor med men oftast är det mammor som deltar, menar Michelle.

Hur har ni gjort för att nå målgruppen?

– En framgångsfaktor har varit att förlägga verksamheten på befintliga arenor där målgruppen redan finns, till exempel familjecentraler och öppna förskolor. Vi är på platser där de känner sig säkra, säger Michelle och fortsätter:

– Det är svårare att rekrytera personer som är födda i Sverige, men det har varit en diversifierad grupp med människor från olika länder. Och det är integration i sig – att flera olika grupper möts och pratar svenska med varandra. Sen är det

svårt att nå de som befinner sig längst ifrån samhället. De som sitter hemma och inte kommer ut. Det kräver samverkan med de som faktiskt når gruppen, exempelvis barnavårdscentraler.

“Vi har aldrig pratat så här mycket ”

/deltagare i fadderverksamheten

Foto: Janko Ferlič

Har ni fått några kommentarer eller reaktioner från deltagarna?

– Deltagarna är positiva. Vi har fått kommentarer som "Vi har aldrig pratat så här mycket". Och det finns en stor tacksamhet över att projektet möjliggör att människor träffas och pratar, säger Michelle.

Vad är viktigt för att få till en bra samverkan?

– En framgångsfaktor är att hitta samarbetsparter som redan möter målgruppen, exempelvis öppna förskolan i vårt fall. Kroka arm med andra som är bäst på det de gör. Om du har entusiastiska samverkansparter så blir arbetet mycket lättare, säger Stefan.

Är det något som har överraskat er på ett positivt sätt eller har varit en särskild nyckel till framgång?

– Vi har sett utveckling från gång till gång i alla grupper och det har varit superspännande att följa. Man lär sig något nytt från varje grupp, berättar Michelle.

"Vi har sett utveckling från gång till gång i alla grupper och det har varit superspännande att följa. Man lär sig något nytt från varje grupp."

/Michelle Helander, verksamhetsutvecklare på Medborgarskolan

Foto: Janko Ferlić

– Själva syftet med detta projekt var speciellt – att få mötet att ske mellan nyanlända och etablerade. Oavsett hur många det är som möts så är det lyckat bara det sker, säger Nicholas.

Har ni några lärdomar och tips till kommuner eller organisationer som vill göra något liknande?

– Det är viktigt att skapa gruppen och relationerna först så att gruppen blir sammansvetsad innan man går vidare med aktiviteterna, säger Michelle.

– Tillit och relationsbyggande tar tid. Det gäller att alla känner att man är en del av projektet. I

framtiden när man söker projekt så kanske man ska skriva ansökan tillsammans, så att man äger processen tillsammans från början, menar Stefan och fortsätter:

– Sen är det förstås viktigt att ta vara på den nyttiga slutsatsen – vårt resultat och lärdomarna.

Hur ser framtiden ut?

– Vi ser möjlighet att fortsätta i studiecirkelform, så att projektet lever vidare, säger Michelle.

– Ja och så vill vi hitta redan befintliga verksamheter och utveckla projekt där, avslutar Stefan.

Kort om projektet

Projektet Fadderverksamhet för föräldralediga boråsare beviljades 2018 och leds av Borås Stad. Under 2018 prioriterades projekt som särskilt riktar sig till föräldralediga eller andra personer med små barn (§37a-medel). I projektet har Borås Stad samarbetat med bland annat Medborgarskolan, Familjecentraler i Borås och Navet Science Center.

Kunskaper om det svenska samhället

Kunskaper om det svenska samhället är viktigt både under tiden i asyl och under etablering. Det handlar dels om information om Sverige, men också om att få möjligheter att samtala och diskutera det som man upplever och det som man kanske inte alltid förstår. Ökad kunskap om och en ökad förståelse för det nya landet gör det enklare att etablera sig i samhället.

Vid uppehållstillstånd är samhällsorienteringen ett viktigt instrument för att öka kunskapen om det svenska samhället. I samhällsorienteringen finns det utrymme för att öka kunskapen om rättigheter och skyldigheter. Det skapar möjligheter för diskussion och reflektion kring värdeladdade frågor, normer och värderingar. Länsstyrelsen i Jönköpings översyn av samhällsorientering för nyanlända från 2018 visade att grundläggande information kring boende, hälsa, skolgång och vissa övergripande rättigheter och skyldigheter bör nå individen i ett tidigare skede.

Under 2018 och 2019 har 35 projekt beviljats medel inom temat kunskaper om det svenska samhället. Flertalet av dessa handlar om att öka möjligheten för nyanlända och asylsökande att diskutera frågor om hur det svenska samhället fungerar, samt värderingar och normer. Teman som lyfts i projekten är bland annat rättigheter och skyldigheter i Sverige, demokrati, jämställdhet, hälsa, trafik och trafiksäkerhet, digital kompetens och kunskap om arbetsmarknaden.

Exempel från länet

Hjotiborg mot rasism är ett samarbete mellan Hjo, Tibro och Karlsborg kommun som syftar till att öka medvetenheten och kunskapen om vardagsrasism genom riktade insatser mot skola, näringsliv, allmänheten och internt inom kommunerna. Hjotiborg mot rasism ska även inspirera andra aktörer att börja arbetet mot vardagsrasism i sina respektive kommuner.

I Göteborg driver organisationen MiM Kunskapscentrum projektet RÄTT FRAM som erbjuder asylsökande unga en samhällskunskapsutbildning som syftar till att dels öka ungdomars kunskap och förståelse kring mänskliga rättigheter och demokrati, samt att visa på tänkbara vägar till utbildning, arbete och samhällsdeltagande.

Fyrbodals kommunalförbund bedriver projektet Gemensam portal för samhällsorientering som syftar till att stärka den samverkan som finns, skapa rutiner och garantera likvärdighet genom att bland annat skapa en gemensam webbportal som samlar information och rutiner på ett och samma ställe. Informationen på portalen riktar sig till både deltagare och personal i kommuner.

Integrationsforum mot rasism i Trollhättan har beviljats medel för ett projekt som syftar till att ge kunskap om det svenska samhället, hälsa och det svenska språket genom gruppträffar. Under träffarna diskuteras olika teman som rättigheter och skyldigheter i Sverige, föräldrarollen, hälsa samt jämställdhet.

I Skaraborg har 15 kommuner gått samman i ett projekt som handlar om fördjupad samhällsorientering för att öka omfattningen av samhällsinformation genom utökad kunskap inom specifika områden.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Hjo-Ti-Borg mot rasism	Tibro kommun	Tibro, Hjo, Karlsborg	1 395 000 kr	2018/2020	§37
Gemensam portal för samhällsorientering	Fyrbodals kommunalförbund	Fyrbodal	395 000 kr	2019/2020	§37
Digital delaktighet	Göteborgs stad	Göteborg	1 595 000 kr	2019/2020	§37
Utgå från individen för bästa integrationen	Strömstad kommun	Strömstad	662 670 kr	2018/2019	§37a
SO fördjupning (Arbete/Ut- bildning, Hälsa, Familj)	Skövde kommun	Skövde	1 628 500 kr	2018/2019	§37a
Projekt 3: In (Introducera Inkludera Integrera)	Kungälv kommun	Kungälv	770 000 kr	2018/2019	§37a
Mottagningsguide Grästorp	Grästorp kommun	Grästorp	347 000 kr	2018/2019	§37a
Integration i samverkan i Öckerö kommun	Öckerö kommun	Öckerö	440 000 kr	2018/2019	§37a
Alingsås Integrationsprojekt	Alingsås kommun	Alingsås	521 000 kr	2018/2019	§37a
Aktiv integration	Åmåls kommun	Åmål	916 785 kr	2018/2019	§37a
Tillsammans för ett gemen- samt Kungälv - med fokus på nyanlända	Kungälv kommun	Kungälv	400 000 kr	2020	§37a
Stöd för språkinläring, hälsa och social inkludering för asyl- sökande och nyanlända i syfte att främja etablering i samhäl- let och på arbetsmarknaden	Lilla Edets kommun	Lilla Edet	800 000 kr	2019/2020	§37a
Kommunvägledare/familje- guide	Skara kommun	Skara	800 000 kr	2019/2020	§37a
Växthus Strömstad	Svenska Kyrkan i Strömstads pastorat	Strömstad	341 000 kr	2018/2019	TIA
Vänersborgs Starka Kvinnor	Support Group Network, SGN	Vänersborg	130 305 kr	2018/2019	TIA
Utveckling av metod och material för kvalitetssäkrad samhällsinformation för asyl- sökande	Göteborgs stad	Göteborg	2 635 388 kr	2018/2019	TIA
Trafikinformation till asylsö- kande	NTF Fyrbodal i samverkan med NTF Skara- borg, NTF Väst och NTF Värmland	Länsövergripan- de	132 250 kr	2018	TIA
Trafikinformation till asylsö- kande	NTF Fyrbodal i samverkan med NTF Skaraborg, NTF Väst och NTF Värmland	Länsövergripan- de	136 700 kr	2019	TIA
Ta hedern ur förtryck	Integrationsnät- verk Göteborg	Göteborg	284 000 kr	2019	TIA
Så mycket mer-2	Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg	Tibro, Tidaholm, Skara, Lidkö- ping, Töreboda	510 100 kr	2018/2019	TIA

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Nycklar till det svenska samhället	Integrationsfo- rum mot rasism i Trollhättan	Trollhättan	285 000 kr	2018/2019	TIA
Leva tillsammans	Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg	Tidaholm	200 000 kr	2018	TIA
Integrationsfrämjande insat- ser i norra Ulricehamn	Ulricehamns kommun i samverkan med Svenska Kyrkan Ulricehamns pastorat, Studie- främjandet och Rädda Barnen.	Ulricehamn	500 000 kr	2018/2019	TIA
Guidat besök i Stockholm	Karlsborgs God- manförening	Karlsborg	45 000 kr	2018/2019	TIA
Ge chansen till alla att integre- ras i Grästorpsmodellen	Grästorps Agenda 21förening Nord/ Syd	Grästorp	147 000 kr	2018/2019	TIA
Fördjupad kunskap kring det svenska samhället och riktade insatser mot asylsökande kvinnor	Medborgarskolan Region Väst	Töreboda, Lid- köping, Marie- stad, Tidaholm, Vänersborg, Skövde	764 512 kr	2018/2019	TIA
En kulturverkstad för fred	Initiatives of Change (IoFC)	Göteborg	200 000 kr	2019	TIA
Unga vuxnas etablering	KFUM Göteborg	Göteborg	1 055 454 kr	2019/2020	TIA
Tidiga insatser för asylsökande	MÄN för Jäm- ställdhet Göte- borg i samverkan med Terrafem.	Länsövergripan- de	1 300 000 kr	2019/2020	TIA
Rätt Fram	MiM Kun- skapscentrum	Göteborg	600 000 kr	2019/2020	TIA
Lita på din...	Studieförbundet Vuxenskolan Väst	Lilla Edet, Orust, Stenungsund, Tjörn, Uddeval- la, Vänersborg, Åmål	844 090 kr	2019/2020	TIA
Vägen till integration och arbete	Studieförbundet Vuxenskolan i Göteborg i samverkan med Utbildningscenter för integration (UCI)	Göteborg	500 000 kr	2020	TIA
Ett jämställt samhälle	Medborgarskolan Region Väst	Skövde, Töreboda	362 000 kr	2019/2020	TIA
Trygghet tillsammans	Töreboda kommun	Töreboda	294 024 kr	2020	TIA
Trafikinformation för asylsökande	NTF Fyrbodal	Länsövergripan- de	172 200 kr	2020	TIA

Svenska språket

Att lära sig prata och skriva på svenska är en förutsättning för inflytande och delaktighet i samhället. Att behärska det nya språket skapar förutsättningar för att träffa andra människor, skapa nya kontakter och nätverk och etablera sig på arbetsmarknaden.

Utbildningserfarenhet från hemlandet har stor betydelse för förmåga till andraspråksinlärning. Bland de individer som är inskrivna på sfi finns personer med olika utbildningsnivå. Personer med låg eller ingen utbildning från hemlandet riskerar att inte göra framsteg lika snabbt som personer som har hög utbildning från hemlandet, vilket i sin tur kan påverka andra delar av etableringen. Språkträning under asyltiden är viktigt, då det stärker möjlighet att orientera sig i det nya landet samt underlättar övergången till sfi-studier vid ett uppehållstillstånd.

Kvinnor är i högre utsträckning hemma med barn under den första tiden i Sverige. Det påverkar tiden det tar att lära sig svenska. Brister i språkkunskaper påverkar dessutom kvinnors chans att få jobb i betydligt större utsträckning än vad det gör för män. Det är ofta högre språkkrav inom kvinnodominerade yrken. Det försvårar i sin tur kvinnors möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden, komma ut i egen försörjning och uppnå ökad självständighet.

Sedan den 1 januari 2018 finns en utbildningsplikt för nyanlända som innebär att de som tar del av etableringsinsatser, och som bedöms vara i behov av utbildning för att få ett arbete, kan anvisas att söka och ta del av en utbildning för att få ersättning.

Under 2018 och 2019 har 53 projekt beviljats medel inom temat svenska språket. Det finns en stor variation när det gäller genomförande och metoder – allt ifrån språkcaféer till att utveckla undervisningsmetoder för att kombinera sfi- och matematikstudier. Flertalet projekt handlar om att utveckla språkvänkoncept där etablerade personer matchas med nyanlända, som får öva svenska och utvidga sitt sociala nätverk. Språkvänsprojekt möjliggör utvecklandet av nya kontaktnät, främjar språkinlärning och erfarenhetsutbyte. Inom temat finns även flera språkcaféer och studiecirklar där deltagarna har möjlighet att träna svenska.

Exempel från länet

I Hjo kommun finns projektet Språkvän som syftar till att stärka etableringen genom att möjliggöra att etablerade svenskar och nyanlända möts och knyter nya kontakter. Projektet syftar också till att stödja språkinlärningen och sprida kunskap och förståelse för andra kulturer.

Ulricehamns kommun har ett projekt som syftar till att nyanlända ska få en snabbare progression i sin språkinlärning genom en kompletterande insats vid sidan av studier i sfi. Projektet har en grupp för nyanlända som har svårt med progression inom sfi och en grupp för föräldralediga kvinnor. Deltagarna träffas i grupp och utgår ifrån informations- och metodmaterial som används inom samhällsorienteringen.

Organisationen Integrationsnätverk Göteborg har ett projekt som syftar till att erbjuda språkträning genom studiecirklar i kombination med information om det svenska samhället och arbetsmarknaden.

Projektet Lyckans gitarrorkester, som Equmeniakyrkan Smögen anordnar, erbjuder en mötesplats för asylsökande och nyanlända där man tillsammans lär sig att spela, sjunga och träna svenska språket genom musiken. I gruppen jobbar man gemensamt med sångerna och översätter texterna till flera språk.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Språk- och samhällsstöd för nyanlända långt från arbetsmarknaden	Ulricehamns kommun	Ulricehamn	242 920 kr	2019/2020	§37
FLEX-SFIMA, Språkstimulerande sfi - studier med matematik som språkförstärkande ämne	Falköpings kommun	Falköping	800 000 kr	2019/2020	§37
En extra chans till förberedande studier	Falköpings kommun	Falköping	261 131 kr	2019/2020	§37
Språkvän på jobbet; föräldrastöd och integration	Bengtsfors kommun	Bengtsfors	735 000 kr	2019	§37a
Språkvän	Hjo kommun	Hjo	640 000 kr	2019	§37a
Integration genom IT-Guide Trollhättan	Trollhättans kommun	Trollhättan	516 482 kr	2018/2019	§37a
Studiecirklar för nyanlända och unga vuxna och ensamkommande - en utveckling av projektet RÅDrum Lerum	Lerums kommun	Lerum	437 000 kr	2019/2020	§37a
Språkvänscoach Lysekils kommun	Lysekils kommun	Lysekil	550 300 kr	2019/2020	§37a
Språkvän Borås	Borås stad	Borås	419 160 kr	2020	§37a
Språkvän	Mariestads kommun	Mariestad	508 400 kr	2019/2020	§37a
Vägen in - satsning för lyckad integration i Göteborgs kommun	Studieförbundet Vuxenskolan Göteborg i samverkan med Utbildningscenter för integration (UCI)	Göteborg	868 510 kr	2019	TIA
Våra insatser	Ex Corde	Karlsborg	199 000 kr	2019/2020	TIA
Veckans café och Aktiv svenska	Floby Marknadsförening	Falköping	288 268 kr	2019/2020	TIA
Tidiga och utvecklande insatser för asylsökande	Mariestads kommun	Mariestad, Töreboda, Gullspång	735 000 kr	2019	TIA
Tala svenska-caféer	IM Individuell Människohjälp	Göteborg	328 460 kr	2019	TIA
Särskilda insatser för asylsökande	Integrationsnätverk Göteborg	Göteborg	507 400 kr	2019	TIA
Svenska, samhällsinformation och arbetsmarknadsintroduktion	Sensus studieförbund Västra Sverige	Fyrbodalsregionen, Sjuhärad	560 000 kr	2019	TIA
Svenska för asylsökande	Arabiska BokstavsCentret (ABC)	Göteborg	162 500 kr	2018/2019	TIA
Statsbidrag till verksamhet för asylsökande	ABF Sjuhärad	Borås, Mark, Svenljunga, Ulricehamn, Tranemo	1 662 625 kr	2018/2019	TIA

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Språkträning, svenskundervisning samhällsinformation för asylsökande	Studieförbundet Vuxenskolan Väst	Åmål, Vänersborg, Trollhättan, Uddevalla, Stenungsund, Tjörn, Orust	1 642 300 kr	2019	TIA
Språkcafé i Ulricehamn	Equmeniakyrkan Blidsberg	Ulricehamn	4 000 kr	2018	TIA
Språkcafé i Tranemo kommun	Svenska Kyrkan Kinds pastorat i samverkan med Röda Korset och Tranemo Uddebo församling	Tranemo	45 000 kr	2018/2019	TIA
Språkcafé i Hässleholms kyrka	Borås Pastorat	Borås	220 000 kr	2019	TIA
Språkcafé Herrljunga kommun	Herrljunga missionsförsamling, Equmeniakyrkan	Herrljunga	85 000 kr	2018/2019	TIA
Språkcafé	Equmeniakyrkan Blidsberg	Ulricehamn	4 000 kr	2019	TIA
Integration språkcafé Sjötofta	Svenska kyrkan, Kinds pastorat	Tranemo	26 000 kr	2019	TIA
Insatser i Dalsland för asylsökande	Sensus Studieförbund Västra Sverige	Mellerud	619 900 kr	2018/2019	TIA
Caritas TIA-2018-2019	Caritas Angered	Göteborg	250 000 kr	2018/2019	TIA
Bygga mod och möjligheter	Medborgarskolan Region Väst	Göteborg, Borås, Tibro	1 935 303 kr	2018/2019	TIA
Våra insatser	Ex Corde	Karlsborg	166 000 kr	2019/2020	TIA
Särskilda insatser för asylsökande	Integrationsnätverk Göteborg	Göteborg	506 480 kr	2020	TIA
Språkcafé i Hässleholms kyrka	Borås Pastorat	Borås	340 000 kr	2020	TIA
Språkcafé	Equmeniakyrkan Blidsberg	Ulricehamn	12 000 kr	2019/2020	TIA
Språkcafé	Kinds Pastorat i samverkan med Tranemo Mossebo Röda Kors krets och Tranemo- Uddebo Missionsförsamling.	Tranemo	53 000 kr	2019/2020	TIA
Språkcafé	Equmenia Herrljunga	Herrljunga	88 300 kr	2019/2020	TIA
Ny i Mellerud	Melleruds kommun	Mellerud	860 000 kr	2019/2020	TIA
Mötesplats Gullspång	Gullspångs kommun	Gullspång	563 000 kr	2019/2020	TIA
Lyckans gitarrorkester	Equmeniakyrkan Smögen	Sotenäs	50 000 kr	2019	TIA
Kunskapskraft	Västra Götalands Bildningsförbund	Göteborg	332 470 kr	2019/2020	TIA

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Kom med - Undervisning i svenska för vuxna asylsökande och workshops för barn	Studieförbundet Vuxenskolan Göteborgsregionen Sydost	Mölnadal	271 335 kr	2019	TIA
Caritas TIA 2019-2020	Caritas Angered	Göteborg	250 000 kr	2019/2020	TIA
Agape Språkcafé Matteus	Frivilligorganisationen Agape Göteborg	Göteborg	1 289 792 kr	2019/2020	TIA
Mötesplatser för asylsökande i Region Väst Equmeniakyrkan	Equmeniakyrkan Region Väst	Vänersborg, Borås, Mölnadal, Göteborg, Alingsås, Ulricehamn, Trollhättan, Lerum, Uddevalla, Öckerö	560 000 kr	2019	TIA
Så mycket mer-3	Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg	Tidaholm, Töreboda, Tibro, Skövde	814 500 kr	2019/2020	TIA
Kom med	Studieförbundet Vuxenskolan Göteborgsregionen Sydost	Mölnadal	513 076 kr	2020	TIA
Lyckans gitarrorkester	Equmeniakyrkan Smögen	Sotenäs	122 204 kr	2020	TIA
Språkvän Lysekil	Lysekils kommun	Lysekil	337 385 kr	2019/2020	TIA
Svenska till kaffet	Studieförbundet Vuxenskolan Väst	Trollhättan, Uddevalla	400 000 kr	2020	TIA
Tidiga insatser för asylsökande i Sjuhärad	ABF Sjuhärad	Borås, Ulricehamn, Mark, Tranemo, Svenljunga	1 500 000 kr	2019/2020	TIA
Språkcafé	Equmeniakyrkan Ulricehamn	Ulricehamn	14 000 kr	2019/2020	TIA
Svenska, samhällsinformation och arbetsmarknadsintroduktion	Sensus studieförbund Västra Sverige - Borås	Borås	726 025 kr	2020	TIA
Aktiv svenska/Veckans café/ Handarbetscafé	Floby Marknadsförening	Falköping	309 994 kr	2020	TIA
Tidiga insatser för asylsökande på Maria Nova	Mariestads kommun	Mariestad, Töreboda	817 000 kr	2020	TIA

Aktiviteter för att underlätta asylsökandes etablering i samhälls- och arbetslivet, Mariestad

Tidiga och utvecklande insatser för asylsökande är ett projekt i Mariestads kommun med syfte att underlätta asylsökandes etablering i samhälls- och arbetslivet genom olika aktiviteter. Projektet ska också bidra till att bryta asylsökandes isolering, motverka passivisering och bidra till en snabbare etablering för de som sedan får uppehållstillstånd. Fem dagar i veckan hålls gruppverksamhet med fokus på svenskundervisning i kombination med undervisning om det svenska samhället, arbetsmarknaden och hälsa. I samarbete med civilsamhällesaktörer erbjuds deltagarna också andra aktiviteter som exempelvis datorkurs, floristkurs och utflykter i närområdet.

Hej Joakim och Hala! Ni jobbar med projektet *Tidiga och utvecklande insatser för asylsökande*. Kan ni berätta lite om projektet?

- I Mariestad har man haft boenden för asylsökande under lång tid, och i kommunen var vi tidigt ute med att jobba med den här gruppen. Arbetet i projektet handlar dels om att skapa en meningsfull väntan för asylsökande men också bidra till en snabbare etablering för de som sedan får uppehållstillstånd. Det finns ett värde att ta vara på den kompetens och motivation som finns hos asylsökande, för att möjliggöra framtida kompetensförsörjning i kommunen. Vårt arbete innebär att vi påskyndar etableringsprocessen, berättar Joakim Stier, arbetsmarknadschef i Mariestads kommun.

Hur har det gått i projektet? Vad har fungerat särskilt bra?

- Något som har varit en framgångsfaktor projektet är att personalen kommer från många olika bakgrunder och har olika språkkunskaper: svenska, arabiska, engelska, dari, farsi, turkiska, albanska, grekiska och ryska. Det är en stor tillgång både språkligt och kulturellt. En del av personalen har även själv erfarenhet av att vara asylsökande och har en förståelse för situationen som deltagarna befinner sig i, förklarar Joakim.

- En annan viktig framgångsfaktor har varit att många olika aktörer är inblandade: Migrationsverket, andra kommuner, Arbetsförmedlingen,

civilsamhällesorganisationer och Länsstyrelsen. När vi startade projektet så såg inte andra kommuner behovet, men under projektets gång har de ändrat inställning och nu söker de också medel, säger Joakim och fortsätter:

- Vi har också sett att metoden kan användas i andra verksamheter och med andra målgrupper som liknar denna, till exempel ungdomar som har haft försörjningsstöd under en lång tid.

Hur har samarbetet med andra aktörer fungerat?

- Vi träffar kommunerna och diskuterar hur vi kan jobba med målgruppen och hur man kan söka medel. Ofta handlar det om samma målgrupp och där tror vi att kvalitén blir bättre om vi samverkar. Då kan vi jobba mer fokuserat med målgruppen, säger Joakim.

- Vi samarbetar också mycket med civilsamhället. De är experter och vill hjälpa till. Och de har behov av fler deltagare. Till exempel har vi samarbetat med Röda Korset som har ett kvinnocenter, och Svenska Turistföreningen (STF) som anordnar utflykter och resor. Det blir en win-win-situation, menar Hala Akari, projektsamordnare i Mariestads kommun.

Det finns inte lika många asylsökande kvar i Mariestads kommun. Har ni upplevt att det har påverkat verksamheten på något sätt?

- I början var man orolig, men sedan har det gett sig. Från början räknade vi med 40 deltagare,

men nu har projektet nått upp emot 150 deltagare! Det finns fortfarande många asylsökande kvar i andra kommuner och många som deltar i vår verksamhet kommer därifrån. Vi hoppas underlätta våra grannkommuners arbete med integration. Går man in i etableringen i exempelvis Falköping så har du redan fått lära dig svenska genom vår verksamhet, säger Joakim.

- Beviljandefrekvensen för uppehållstillstånd är betydligt lägre än tidigare. Det är många som redan har fått tre negativa beslut – och de är medvetna om det. Vi vill att den tiden som man befinner sig i Sverige blir meningsfull även om man inte får stanna. Man ska inte vara isolerad utan man måste få ett socialt nätverk, förklarar Hala.

- Någon får besked att stanna, någon får besked om att inte få stanna. Det är en svårighet som vi har handskats bra med. Vi vill att den kompetensen som du får i verksamheten också går att ta med sig till hemlandet, säger Joakim.

Har det varit svårt att få både kvinnor och män att delta?

- Av deltagarna i projektet är 46 procent kvinnor. Och en förutsättning för att få kvinnor att delta har varit barnpassning, säger Hala och fortsätter:

- En annan viktig aspekt handlar om personalsammansättningen. Vi anställde en kvinnlig projektledare, och flera andra i personalen är kvinnor.

- Hade det varit en manlig projektledare hade kanske det varit svårare att få kvinnor att delta, menar Joakim.

- Många av lärarna är kvinnor, och det är många män som inte har haft kvinnliga lärare tidigare. Många av männen får ett annat perspektiv när de möter en kvinna från sitt eget land som lär ut, säger Hala.

Har ni stött på några utmaningar?

- En utmaning är att gruppen består av både språksvaga individer och individer som läst högre utbildningar. I projektet har vi därför delat upp gruppen efter språknivå, och efter tre månader har vi utvärderat för att se om någon vill byta

grupp, berättar Hala.

- En annan utmaning är att vi behövt rättfärdiga varför vi ska jobba med den här målgruppen.

Det finns förstås andra målgrupper där det också skulle behövas insatser. Så vi har fått förklara och informera om varför vi gör insatser med denna gruppen i fokus. Men det är det värt när vi ser resultatet: deltagare som får anställning, snabbare etableringsprocess och så vidare. Här är också den politiska

viljan viktig, att man ser värdet i att jobba med denna målgrupp, förklarar Joakim.

- Att investera i integrationen kommer i slutändan vara en fördel för alla, säger Hala.

Har ni några lärdomar eller tips till kommuner eller organisationer som vill göra något liknande?

- Samarbeta med civilsamhället, spana på andra organisationer, se vad de gör och försök hitta gemensamma nämnare, säger Hala.

- Och sluta kategorisera människor! Se varje individ och se att det är framtida arbetare. Får de positiva besked så underlättar vi för alla delar i samhället om vi möter dem tidigt, säger Joakim.

- Människor som kommer hit har förväntningar. Potentialen och motivationen är stor. Men om man bara får vänta så tappar man motivationen och när det är dags att börja etableringen kan den vara betydligt lägre. Därför är det viktigt att ta vara på den motivationen som finns, avslutar Joakim.

Kort om projektet

Tidiga och utvecklande insatser för asylsökande har drivits av Mariestads kommun sedan 2018. Projektet finansieras genom TIA-bidrag och har nyligen fått beviljat medel för fortsättning under 2020. I projektet har Mariestads kommun samarbetat med bland annat Migrationsverket, andra kommuner, Arbetsförmedlingen och civilsamhällesorganisationer.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Var och en har rätt till arbete, fritt val av sysselsättning, rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden samt till skydd mot arbetslöshet (FN:s konvention för de mänskliga rättigheterna. (artikel 23:1))

Var och en har utan diskriminering rätt till lika lön för lika arbete. (artikel 23:2)

FN:s konvention om barnets rättigheter

Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. (artikel 2)

Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället. (artikel 23)

Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot arbete som är skadligt eller som hindrar barnets skolgång. (artikel 32)

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Rätten till arbete är en mänsklig rättighet och en förutsättning för att skapa ett mer jämlikt samhälle. Agenda 2030 framhåller vikten av att skapa full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor med lika lön för likvärdigt arbete. Det handlar också om att främja ungas anställning, utbildning och praktik samt främja nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet.

Arbete

Arbete och sysselsättning är en viktig förutsättning för att känna sig delaktig i samhället. Liksom många andra län står Västra Götalands län inför utmaningar när det gäller kompetensförsörjning. Det finns behov av att ta tillvara på hela arbetskraften för att kunna möta såväl nuvarande som framtida efterfrågan på arbetskraft. Nyanländas etablering på arbetsmarknaden har succesivt förbättrats, men det finns fortfarande utmaningar. Det är viktigt att minska tiden som det tar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden, för att minska risken att individer efter etableringen hamnar i långvarigt försörjningsstöd. En annan utmaning är att personer med kort utbildningsbakgrund har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, vilket ökar behovet av utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det också viktigt att nyanlända kvinnor har samma förutsättningar som nyanlända män att etablera sig på arbetsmarknaden.

I nuläget deltar kvinnor i mindre utsträckning i etableringsinsatser än män. Samtidigt råder det personalbrist inom flera kvinnodominerade yrken, bland annat inom vård och omsorg. Trots det finns det färre etableringsinsatser, till exempel snabbspår, i dessa branscher. En utmaning för nyanlända kvinnors etablering på arbetsmarknaden är ofta brist på utbildning och kvalifikationer som motsvarar arbetsmarknadens efterfrågan. Kvinnor utgör en något större andel bland nyanlända med kort utbildning, och det är fler kvinnor som omfattas av utbildningsplikten.

Under 2018 och 2019 har Länsstyrelsen i Västra Götalands län beviljat medel till 21 projekt inom temat arbete. Projekten handlar bland annat om att främja förutsättningarna för målgruppen att komma in på arbetsmarknaden. Projekten sträcker sig från matchningsarbete mellan nyanlända och etablerade inom samma yrkesområde, till körkortsutbildning för nyanlända i syfte att öka anställningsbarheten och stärka kunskaper i det svenska språket.

Exempel från länet

Töreboda, Gullspång och Mariestads kommuner har ett projekt med syftet att underlätta för nyanlända att få praktik som kan leda till arbete. Företagen som tillhandahåller praktikplatser ska genom mentorer lära upp nyanlända på den nya arbetsplatsen. Projektet ska bidra till att deltagarna rustas för att komma in på arbetsmarknaden.

Uddevalla kommun har ett projekt som fokuserar på nyanlända med försörjningsstöd och befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden. Målet är att genom coaching och löpande samtal få deltagare att ta små steg i riktning mot arbete eller studier. Det handlar om att öka motivationen, stärka individen och få deltagare att delta i fler aktiviteter.

Sensus Studieförbund har flera projekt i länet som riktar sig till asylsökande och som bland annat syftar till att erbjuda kunskap om den svenska arbetsmarknaden och om bristyrken. Projekten ska underlätta kontakten med den svenska arbetsmarknaden och främja förutsättningarna för framtida etablering för de som beviljas uppehållstillstånd.

Marks kommun har beviljats medel för att skapa en yrkesintroduktionsutbildning inom ramen för

gymnasieskolans introduktionsprogram, som ska ge kunskaper och färdigheter som kan leda till anställning.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Yrkesvänner	Borås stad	Borås	150 000 kr	2019	§37
Lerumstrappan	Lerums kommun	Lerum	1 200 000 kr	2018/2020	§37
Föreningsmatchning - Etablering av nyanlända på arbetsmarknaden med hjälp av föreningsliv och idéburna organisationer	Vänersborgs kommun	Vänersborg	492 000 kr	2018/2019	§37
Yrkesutbildning inom bristyrke	Melleruds kommun	Mellerud	1 000 000 kr	2019/2020	§37
Töreboda-, Gullspång-, Marie-stads kommun – Mentorskap för nyanlända 3.o	Töreboda kommun	Töreboda, Gullspång, Mariestad	900 000 kr	2019/2020	§37
Trappan - samverkansplattform	Lerums kommun	Lerum	1 255 000 kr	2019/2020	§37
Startsträckan	Uddevalla kommun	Uddevalla	337 500 kr	2019/2020	§37
Språkräning med inriktning på körkort	Orust kommun	Orust	409 500 kr	2019/2021	§37
Skogsutbildning för nyanlända	Åmåls kommun	Åmål	1 066 173 kr	2019/2020	§37
Framtidstrappan	Härryda kommun	Härryda	800 000 kr	2019/2020	§37
Mentorskap för nyanlända	Töreboda kommun	Töreboda	462 395 kr	2018/2019	§37a
Etablering och utveckling av kvinnonätverk	Trollhättans kommun	Trollhättan	430 240 kr	2018/2019	§37a
Yrkesintroduktion för asylsökande	Marks kommun	Mark	107 500 kr	2018/2019	TIA
Textil Makerspace	Lilla Edets kommun	Lilla Edet	150 000 kr	2018/2019	TIA
Svenska- och arbetsmarknadsintroduktion	Sensus Studieförbund Västra Sverige	Göteborg	282 296 kr	2018	TIA
Svenska- och arbetsmarknadsintroduktion	Sensus Studieförbund Västra Sverige	Göteborg	254 480 kr	2019	TIA
Motivationsfabriken	Ibn Rushd studieförbund distrikt Västra	Göteborg	467 360 kr	2018/2019	TIA
Gröna vägar till landet	Hushållningssällskapet Väst	Vänersborg	413 700 kr	2018/2019	TIA
Svenska- och arbetsmarknadsintroduktion	Sensus Studieförbund Västra Sverige - Göteborg	Göteborg	1 005 480 kr	2019/2020	TIA
Motivationsfabriken	Ibn Rushd studieförbund distrikt Västra	Göteborg	450 000 kr	2019/2020	TIA
Introkompassen	Studieförbundet Vuxenskolan Sjuhärad	Borås	725 527 kr	2019/2020	TIA

Lerumstrappan – steg i rätt riktning

Lerumstrappan startade hösten 2018 och pågår fram till maj 2020. Syftet med projektet är att nyanlända kortutbildade kvinnor ska komma ut i arbete eller studier och på så sätt bli mer etablerade i samhället. Metoden handlar om att hitta den röda tråden mellan olika insatser och att skapa tydliga mål och delmål för deltagarna. Samverkansparterna i projektet arbetar nära tillsammans för att motivera och stödja deltagare så att de snabbare kommer upp i ”trappan”. Trappstegen består av olika insatser som exempelvis grupp vägledning, individuell coachning, praktikanskaftning, söka utbildning och arbete. Inom projektet Lerumstrappan får deltagarna ökad självkännedom och stärkt självförtroende samt verktyg och kunskap som gör dem bättre rustade för arbetsmarknaden.

Hej Annelie och Stina. Ni är delaktiga i projektet Lerumstrappan. Kan ni berätta lite om projektet?

- Det är ofta svårt för nyanlända kortutbildade kvinnor att integreras på den svenska arbetsmarknaden och vi har sett ett behov av mer koordinerade insatser för att rusta denna målgrupp, berättar Annelie Basta, flyktingsamordnare i Lerums kommun.

- Vi ser modellen som en trappa, där olika individer befinner sig på olika steg när vi möter dem. Några är högre upp i trappan, medan andra befinner sig längre ned. Varje trappsteg är lika viktigt eftersom man hela tiden måste få utmanas där man är, förklarar Annelie.

Hur har det gått i projektet? Vad har fungerat särskilt bra?

- Målet med projektet är att 40 kvinnor ska delta och att 75 procent av dem ska vara i arbete eller studier när projektet är slut, säger Annelie.

- Syftet är att deltagarna ska komma ut i arbete eller utbildning och därför har vi satsat mycket på praktik. Merparten av deltagarna har varit eller är i praktik och det har bidragit till ökad motivation, självkänsla och språkutveckling, fortsätter Annelie.

- Vi pratar om att de är värdefulla resurser för arbetsmarknaden i Sverige och det är roligt att se hur självkänslan och motivationen hos deltagarna har ökat under projektets gång. Många

tycker inte de pratar bra svenska, men flera är väldigt duktiga, säger Stina de Sousa Mestre, arbetsmarknadscoach i Lerums kommun och fortsätter:

- De som har snabbast språkutveckling är de som hela tiden försöker prata svenska med varandra, även om de har ett gemensamt modersmål.

- Nu hoppas vi att de som gjort sin praktik i kommunal verksamhet ska få anställning via extratjänster eller komma in på vuxenutbildning. En deltagare har efter sin praktik i mataffär fått anställning med introduktionsjobb, säger Annelie.

Vad tror ni är anledningen till att er metod fungerar så bra?

- Vi har lyssnat på deltagarnas önskemål när det gäller exempelvis praktikplats. Det vinner man på i längden. Och när någon har velat avbryta sin praktik har vi funnits där och motiverat och coachat för att få dem att fortsätta och inte ge upp när det är svårt. Detta har vi hittills lyckats med och alla har fortsatt sina praktiker, berättar Stina.

- Deltagarna i Lerumstrappan har också inspirerat varandra. De som varit på praktik har motiverat och inspirerat andra att våga ta steget ut i praktik, säger Annelie och fortsätter:

- Nu hoppas vi att de som fått jobb ska inspirerar de andra att våga ta nästa steg i trappan.

”Det är roligt att se hur självkänslan och motivationen hos deltagarna har ökat under projektets gång.”

/Stina de Sousa Mestre, arbetsmarknadscoach i Lerums kommun

- Arbetsförmedlingen är en part och en arbetsförmedlare hanterar alla deltagare i projektet, det är en stor fördel. Genom dialog kan hela Arbetsförmedlingens verktygslåda användas för att stödja deltagarna, det vill säga olika insatser som till exempel arbetsträning, praktik, utbildningsinsatser och anställningsstöd, säger Stina.

Vissa i er målgrupp befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden, hur jobbar ni med dem?

- Några av våra deltagare har inte varit redo för praktik, men då för vi en dialog med Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadsnheten i kommunen, som kan hjälpa till med arbetsträningsplatser. Då får deltagaren stöd av professionella handledare, berättar Annelie.

- Många jobb i Sverige kräver utbildning, men många nyanlända personer är kortutbildade och saknar arbetslivserfarenhet. Vi måste försöka hitta jobb där det inte behövs en lika lång utbildning, förklarar Stina.

Har ni stött på några utmaningar?

- Det finns många utmaningar och det är kanske en önskedröm att tro att målgruppen ska vara

självförsörjande efter två år. Många av dem behöver otroligt mycket stöd, säger Annelie.

- Efter praktiken har det för merparten av deltagarna uppstått ett glapp. Svenskunskaperna är för låga för arbete eller studier. Vi måste överbrygga glappet från språkpraktik till arbete eller studier. Här kan extratjänster vara en möjlighet

för några och vi är glada att Arbetsförmedlingen har hävt stoppet för extratjänster, men det är inte hela lösningen. Vi måste också hitta de enkla jobben som inte kräver så mycket utbildning, menar Stina.

- Vi tänker att kommuner, Arbetsförmedlingen och Länsstyrelsen måste se över vad vi kan göra för att målgruppen snabbare ska komma ut i arbete. Går det att erbjuda lärlings-

platser med språkstöd i större utsträckning? Har man inte studerat i hemlandet är det svårt att sätta sig i skolbänken i Sverige, säger Annelie.

- En annan utmaning är att vi ibland upplever att det fanns ett motstånd i hemmet. Vissa män vill inte att deras fruar ska börja studera eller arbeta. Kvinnorna förväntas sköta hemmet, laga mat, ta hand om barn och äldre och så vidare. För att underlätta för kvinnorna har vi insett att

vi också måste arbeta mer med männen och därför har vi även startat projektet Trappan som riktar sig till både män och kvinnor. Där fokusera vi ännu mer på att prata om jämställdhet, på både arbetsmarknaden och i hemmet, berättar Annelie.

Hur gör ni för att lyfta in mänskliga rättigheter och jämställdhet i undervisningen?

- Vi pratar mycket om jämställdhet. Det tar ett tag att ändra attityd, det sker inte över en dag. Men deltagarna är också väldigt olika och det gör diskussionerna mycket intressanta. En av deltagarna är ensamstående mamma och hon har varit tvungen att ta ett stort ansvar både för hem och försörjning. Det kan inspirera och motivera de andra, säger Annelie.

- Insatsen är viktig utifrån ett barnperspektiv. En arbetande mamma får tillgång till fler samhällsarenor och blir på så sätt en mer resursstark förälder och en bättre förebild för sina barn, fortsätter Stina.

Ni nämnde ett annat projekt, "Trappan", som är i uppstartsfasen. Kan ni berätta lite om det projektet?

- I Lerumstrappan är målgruppen kvinnor, men vi har insett att vi också måste arbeta mer aktivt med männen. I Trappan använder vi samma

modell som Lerumstrappan, men projektet riktar sig till både kvinnor och män. Vi har startat upp första gruppen med 20 deltagare och denna gång är det enbart män som deltar, flera av dem är makar till kvinnorna i Lerumstrappan, berättar Annelie och fortsätter:

- Vi kommer prata mycket om jämställdhet i hemmet eftersom det är viktigt om både mannen och kvinnan ska kunna arbeta.

- I Trappan kommer vi prata mycket på jämställdhet, rättigheter, skyldigheter, demokrati och värderingsfrågor. Det handlar om att

utmana värderingar och förhållningssätt, men fokus är ändå att rusta deltagarna att komma in på arbetsmarknaden, säger Stina.

Ser ni några skillnader i arbetet sedan ni inkluderade både kvinnor och män?

- En skillnad är att kvinnorna kommer från en situation som gör att de kan stärkas genom motiverande insatser. De kanske inte har jobbat tidigare och får nu stärkt självförtroende och verktyg till ökad självständighet. Männen har kanske haft ett yrke tidigare i hemlandet, men kan ha svårigheter att jobba med det för att det inte går att validera deras kunskaper i Sverige. Risken är då att de tappar både sin självkänsla och yrkesidentitet, säger Annelie.

Har ni några lärdomar eller tips till kommuner eller organisationer som vill göra något liknande?

- Nära samarbete mellan de parter som arbetar med målgruppen är jätteviktigt. Utifrån individens perspektiv, som har kontakt med jättemånga olika myndigheter och aktörer, underlättar det om vi samverkar, säger Annelie.

- Vi ger mycket stöd, men vi gör inte saker åt dem. Stödet måste balanseras med eget ansvar hos individen, förklarar Stina.

- Precis! Vi coachar och förklarar att vi kan hjälpa dem till viss del, men mycket måste de göra själva, avslutar Annelie.

Kort om projektet

Projektet Lerumstrappan har beviljats §37-medel för både 2018 och 2019. Syftet med projektet är att hjälpa nyanlända kortutbildade kvinnor att komma ut i arbete eller studier. Lerumstrappan drivs av Lerums kommun tillsammans med Arbetsförmedlingen, ABF samt Studieförbundet Vuxenskolan.

Foto: Misak Nalbandian

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Var och en har rätt till en levnadsstandard tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande, inklusive mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala tjänster. (Artikel 25:1)

FN:s konvention om barnets rättigheter

Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället. (artikel 23)

Barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat. (artikel 27)

Barn har rätt till lek, vila och fritid. (artikel 31)

Hållbara städer och samhällen

Rätten till bostad är en mänsklig rättighet. Såväl Sveriges grundlag, internationella konventioner som Agenda 2030 slår fast rätten till en skälig levnadsstandard. Bostaden är en grundläggande del av och en förutsättning för den enskildes välfärd. Agenda 2030:s mål nummer 11 – Hållbara städer och samhällen tar bland annat fäste på att säkra bostad och en inkluderande samhällsplanering.

Bostäder

I Länsstyrelsens Bostadsmarknadsanalys Västra Götalands län från 2019 uppger 47 av 49 kommuner att det finns ett underskott på bostäder i kommunen som helhet. 42 av 49 kommuner uppger även att det är brist på bostäder för nyanlända. En allt tuffare bostadsmarknad leder till boendesegregation, trångboddhet, ökad hemlöshet och att nyanländas etablering påverkas på ett negativt sätt. Det finns behov av insatser riktade mot boendelösningar för nyanlända. Projekten inom detta tema har under 2018 och 2019 tagit sig an denna utmaning på olika sätt.

Under 2018 och 2019 har sju projekt beviljats medel inom temat bostäder. Alla dessa projekt beviljades inom ramen för § 37. Bland de sju projekten finns bredd och variation. Det handlar bland annat om samverkan med privatpersoner, föreningar och bostadsbolag, att återställa fastigheter till bostäder, samt undersöka förutsättningarna för en ekoby på landsbygden.

Exempel från länet

Skövde kommun har ett projekt för att förstärka sitt arbete i mottagandet av kvotflyktingar och anhöriga till ensamkommande barn. Kommunen vill även utveckla sitt arbete med det kommunala bostadsbolaget, samt stärka samverkan med privata fastighetsägare och därmed öka tillgången till bostäder.

Lilla Edets kommun har ett projekt för att genomföra en förstudie med syftet att undersöka förutsättningarna för etableringen av en ekoby på landsbygden.

Bostäder till nyanlända i Ale kommun fokuserar på att skapa permanenta boendelösningar för nyanlända som bott i tillfälliga bostäder sedan de anvisats till kommunen.

Vänersborgs kommun vill skapa ett Informations- och besöksforum som samlar och tillgängliggör information om boende och samhälle för målgruppen.

Beviljade projekt

Projektets namn	Aktör	Verksamhetsort	Beviljad summa	Projekttid	Statsbidrag
Utveckla och förstärka arbetet kring nyanlända	Skövde kommun	Skövde	650 000 kr	2018/2019	§37
Hjärterum	Göteborgs stad	Göteborg	1 318 369 kr	2019	§37
Clematisvägen Essunga	Essunga kommun	Essunga	2 000 000 kr	2018/2019	§37
Bostäder till nyanlända	Ale kommun	Ale	302 987 kr	2019	§37
Bostadsintegration på landsbygden med ekologi och social hållbarhet som mål	Lilla Edets kommun	Lilla Edet	552 000 kr	2018/2019	§37
Boendesamordnare	Tanum kommun	Tanum	672 000 kr	2019/2020	§37
Informations- och besöksforum	Vänersborgs kommun	Vänersborg	800 000 kr	2019/2020	§37

Tips från Länsstyrelsen

- ◇ Anpassa projektet efter livsvillkor och behov
Analysera målgruppens förutsättningar i er kommun. Vilka utmaningar finns för att integrationen ska förbättras? Ser utmaningarna olika ut beroende på kön, ålder, funktion osv? Hur ska ert projekt möta dessa utmaningar?

Inom flera områden har kvinnor och män med erfarenhet av migration olika makt och livsvillkor. För att kunna erbjuda likvärdigt stöd är det viktigt att anpassa projektet så att det möter olika behov hos målgruppen. Att exempelvis erbjuda barnpassning möjliggör deltagande för personer med små barn och tillgängliga lokaler gör att ingen utesluts.
- ◇ Tänk avslut innan ni börjar
Erfarenheten visar att det ofta är enklare att starta ett projekt än att avsluta ett projekt. Fundera därför redan i början hur ni tänker avsluta. Om projektet är tänkt att implementeras i ordinarie verksamhet så fundera hur detta ska ske redan från början.
- ◇ Projektet söker målgruppen och inte målgruppen projektet
Analysera var målgruppen befinner sig och hur ni kan dra nytta av detta på ett strategiskt sätt. Det kan exempelvis handla om att växla upp redan befintlig verksamhet. Uppsökande verksamhet är ett sätt att stärka motivationen hos vissa personer att delta i projektet.
- ◇ Tydlig struktur kring projektledning
En driven projektledning har ofta förmåga att modifiera projektet efter behov, samt att vara lyhörd gentemot målgrupp och eventuellt samverkande parter.
- ◇ Säkerställ målgruppens inflytande och delaktighet i utformandet av projektet
Människor som berörs av en verksamhet har rätt att få komma med synpunkter. Att involvera dem som verksamheten är till för i planering och genomförande säkerställer målgruppens delaktighet och intresse att delta.
- ◇ Koll på budget från dag ett
Upprätta ett särskilt konto för projektet. Följ budget och utfall löpande och inte endast då det är dags för del- och slutrapport.
- ◇ Mätbara mål
Mål som är mätbara blir enklare att arbeta mot. Mätbara mål är också en förutsättning för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma en ansökan. Det kan vara bra att tänka kvalitet framför kvantitet och försök inte omfamna alla behov som kan finnas.
- ◇ Samverkan
Samverkan ger ofta ett mervärde. Samverkan med andra bör utgå från tydligt definierade roller och uppdrag. Säkerställ att samverkande parter är medvetna om detta i ansökan och löpande under projektet.
- ◇ Korrekt ansökan
Säkerställ att ansökan är korrekt underskriven av behörig firmatecknare och att intyg på samverkan finns med.

Användbara länkar

Informationsverige.se – guiden till det svenska samhället. Länsstyrelsernas webbplats med information om Sverige för dig som är asylsökande eller nyligen har fått uppehållstillstånd:

www.informationsverige.se

[Stöd vid ansökan av utvecklingsmedel § 37 och §37a utifrån ett rättighetsperspektiv](#)

[Vägledning statsbidrag för verksamheter för asylsökande med flera](#)

[Jämställt Västra Götaland – Länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2019–2020](#)

[Manual för jämställdhetsintegrering av projekt och projektansökan](#)

[Globala målen för hållbar utveckling – Agenda 2030](#)

[SKR om praktiskt arbete med Agenda 2030](#)

[Kort version av barnkonventionen från UNICEF](#)

[Nordiska Ministerrådet om Agenda 2030 på lokal nivå](#)

[Regeringens politik kring nyanländas etablering](#)

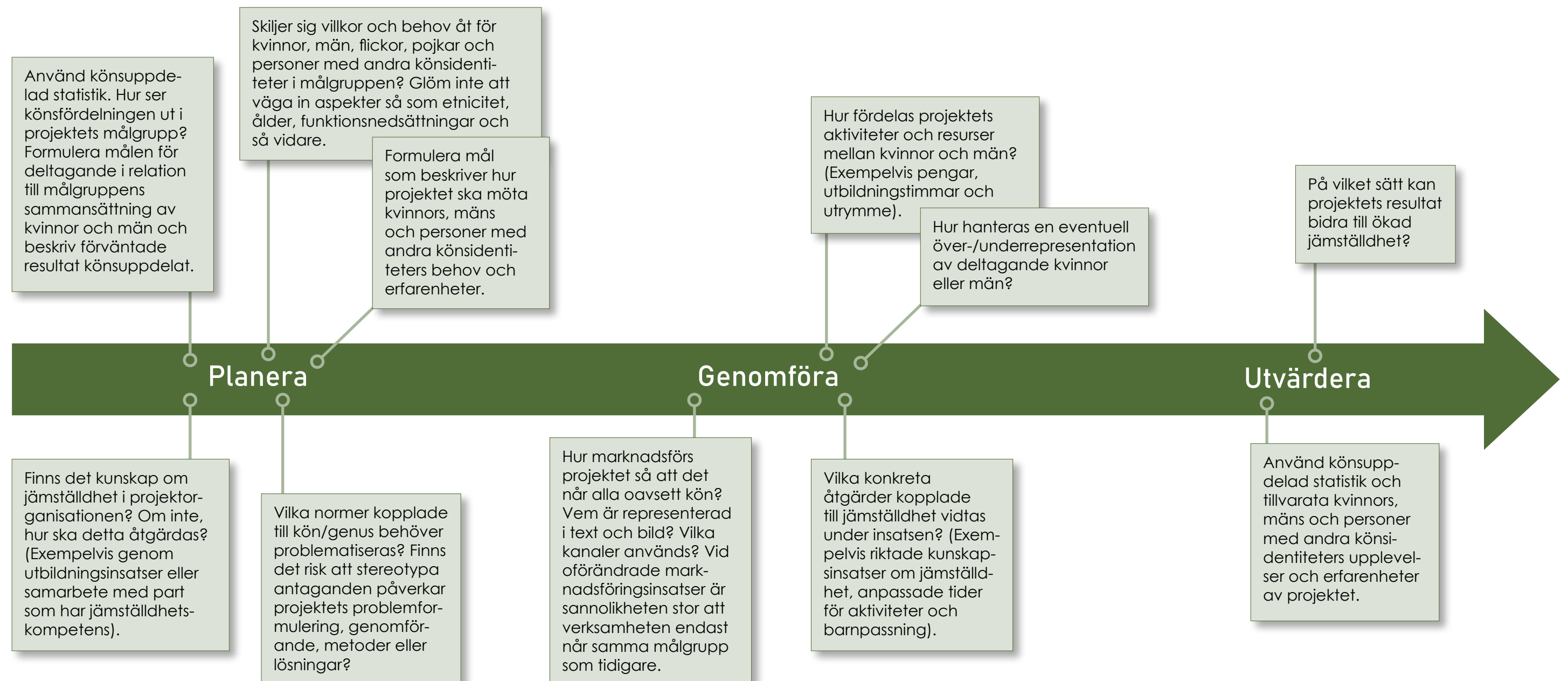
[Sveriges kommuner och regioners \(SKR\) arbete med asyl- och flyktingmottagande](#)

[FN:s konventioner om mänskliga rättigheter - samlingsdokument på svenska](#)

Jämställda integrationsprojekt

Länsstyrelserna ska beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter löpande, vilket även gäller vid utdelning och uppföljning av statsbidrag inom integrationsområdet. Jämställdhet är en grundpelare i genomförandet av Agenda 2030. Projekt som beviljas av Länsstyrelsen behöver därmed integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och beakta jämställdhet under hela projektet. Många problem, resultat och lösningar, kan framstå som könsneutrala men ändå påverka kvinnor och män olika. Genom att inkludera kvinnors och mäns behov och erfarenheter säkerställs projektens relevans och kvalitet. Tidslinjen ger en översiktlig beskrivning av hur jämställdhetsperspektivet kan införlivas på olika sätt under projektprocessen.

Länsstyrelsen
Västra Götaland